

Lon L. Fuller ve Hukukun İ Ahlakı*

E. İREM AKI**

Geleneksel Hukuk Felsefesinde Lon L. Fuller'ın Yeri

Lon Luvois Fuller (1902-1978) 20. yüzyılın önemli hukuk felsefecilerinden biridir. Fuller daha çok 1958 yılında H. L. A Hart ile girişmiş olduğu tartişma vesilesiyle ve hukuki pozitivizme yönelttiği eleştirileriyle tanınmaktadır.¹ Fuller'ın 1958 yılında yazmış olduğu *Pozitivizm ve Hukuka Bağlılık – Profesör Hart'a Bir Cevap* makalesi yanında, 1964 yılında yazmış olduğu *Hukukun Ahlakı* da en bilinen eseridir. Her iki eser de Türkçe'ye çevrilmiştir (Fuller, 2015; 2016).

Bu kitap yayımlandığı zaman büyük eleştirilerle karşı karşıya kalmıştır. Kitabı eleştirenlerin başında da bir hukuki pozitivist olan Hart gelmek-

* Bu makale yazarın doktora tezinden türetilmiştir (Akı, 2015a).

** Dr., E-Posta: iremaki@gmail.com

¹ Hart-Fuller tartişması 1957 yılında, Hart'ın Harvard Hukuk Fakültesi'nde yaptığı konuşmayla başlamıştır. Bu konuşma, *Harvard Hukuk Fakültesi Dergisi*'nde makale olarak basılmıştır. Fuller bu konuşmaya cevap hakkı istemiştir. Bunun zerine ikisinin makaleleri art arda basılmıştır: (Hart, 2015; Fuller, 2015). Fuller'ın 1958'deki eleştirilerine Hart (1961: 204) birkaç cümleyle cevap vermiştir. Hart'ın *The Concept of Law*'daki bir iki cümlelik eleştirisine karşılık, Fuller (2016: 160-174) *Hukukun Ahlakı*'nın birinci baskısında *The Concept of Law*'a bir bölüm ayırmıştır. Daha sonra, Hart (1965), *Hukukun Ahlakı*'na bir kitap eleştirisi yazmıştır. Tekrar basım: (Hart, 1983). Fuller, *Hukukun Ahlakı*'na yöneltilen eleştiriler karşısında ikinci baskıya *Eleştirilere Cevaplar* bölümünü ekler ve böylelikle 1958 yılında başlamış olan tartişma 1969 yılında son bulmuş olur. Hart-Fuller tartişmasıyla ilgili Türkçe kaynaklar için bkz. (Aktay, 2011: 91-98; Metin, 2015: 167-175; Metin ve Heper, 2014: 37-42; Akı, 2018: 103-150).